

Posudok k diplomovej práci Bc. E. Jarošovej

Voyeurizmus ako charakteristický rys človeka súčasnej spoločnosti

Predkladaná diplomová práca sa venuje fenoménu voyeurizmu a jeho reflexii samotnými divákmi v kontexte sledovania seriálovej televíznej produkcie. Hneď na úvod je nutné vyzdvihnúť snahu autorky teoreticky postihnúť skúmaný pojem voyeurizmu, nájsť jeho miesto vo Freudovom svete, ďalej v komplikovanom lacanovskom pojmosloví a definovať jeho rolu v Metzovom “imaginárnom signifikante”, ako aj vo feministicky ladenej psychoanalytickej teórii filmu (L. Mulvey). Autorka sa rozhodla daný fenomén skúmať na príklade sledovania seriálov a preto svoje teoretické zázemie rozširuje o pojmy vizuálnej a masovej kultúry všeobecne; konkrétne sa jedná o pojmy podívanéj, podmieneného pohľadu, spoločnosti spektaklu, o ideu straty reality a simulakier, pojmy panoptikonu a synoptikonu, a pojem flaneura ako jednej z identít postmoderného človeka. To všetko za účelom pripraviť si pôdu pre vlastný výskumný exkurz do sveta divákov/fanúšikov seriálov realizovaný formou pološtruktúrovaných rozhovorov na vzorke 20 respondentov.

V tomto momente (empirická časť, diskusia) sa charakter práce čiastočne mení v extrémne detailný opis technických postupov pri zbere dát, vysvetlenie a legitimizáciu kladených otázok doplnených o obšímé citácie odpovedí respondentov. V “praktickej” časti práce autorka odpovede analyzuje, ponúka zaujímavé postrehy, no zároveň konštatuje, podľa očakávania, že respondenti zo zvolenej vzorky sa často opakujú, opakujú stereotypy spojené so sledovaním seriálov (sama, pri otázke či sledovanie seriálu spôsobuje potešenie, priznáva, že “odpovede na túto otázku boli ale znova len opakovaním...”, s. 74) a v konečnom dôsledku nie sú schopní reflektovať vlastný voyeurizmus (tento poznatok sa nachádza na viacerých miestach, “voyeurizmus ostal respondentmi nereflekovaný”, s. 121). Výsledky pre čitateľa pôsobia trochu ako sklamanie, ale opakujem, je to očakávateľné. Keď napr. na otázku “prečo ľudia pozerajú seriále”, uvádzajú respondenti nudu, vizuálnu príťažlivosť, dynamiku deja, zábavu a s tým súvisiace odreagovanie sa, únik, možnosť stať sa niekým iným; vo všetkých týchto prípadoch neprinášajú odpovede žiaden nový input, vhlád, nič prekvapivé, sú to veci, ktoré by sama autorka vedela identifikovať. Danú sondu – realizovanú veľmi oduševnele, opísanú sugestívnym, trochu naivným jazykom – do “duše fanúšikov seriálov” preto vnímam nanajvýš ako overenie si teoretických premís z prvej polovice práce, pričom citované odpovede pôsobia skôr ako barvistý ornament (zemité slangové výrazy, neučesanosť výpovedí) a nie relevantný argument. Otázka stojí, či podobný výskum vôbec môže priniesť nejaké relevantné výsledky – ako môžeme totiž

reflektovať vlastné voyeurstvo? Potom by si I, prehnane povedané, pacienti robili vlastnú psychoanalýzu, alebo umelci písali vlastnú kritiku: sú situácie kedy musia byť prítomní analyzovaný a analyzujúci. Z tohto dôvodu ma pravdepodobne vyrušovala i základná premisa, ktorú si autorka určila: zistiť prečo sa ľudia stávajú voyeurmi, “čo je na voyeurizme také atraktívne, že sa mu ľudia venujú” (s. 94). Napriek argumentom autorky a jej “intuitívnej” definícii seriálu (s. 61-3) si myslím, že seriál si zasluhoval hlbšie, alebo širšie špecifikácie: inšpirácie pre jeho analýzu a analýzu jeho stereotypov by som hľadala menej v teórii filmu (napr. I. Pondelíčka), a viac v rétorike, či naratológii.

Napriek týmto negatívnym pripomienkam a istej nepresvedčivosti celku, sú viaceré čiastočné postrehy, výsledky zaujímavé. K nepresvedčivosti celku predkladanej práce bohužiaľ prispieva nezrelosť a neobratnosť jazykového prejavu, štylistická kostrbatosť (dlhé vety, používanie “že by”, veľa podporných zámen (nejaký, toto, takto, teda, tak...)) a neprípustné množstvo ortografických a gramatických chýb (“rozlýšenie”, “prestýžne”, “z literatúrou”, “v seriály”...). Konečne je nutné oceniť dôsledné citovanie a dodržiavanie pravidiel uvádzania literatúry (s dvoma výtkami a to pri opakovaní literatúry za sebou je normované používanie *ibid*, *id*, alebo *tamže* a použitá literatúra v závere by sa mala uvádzať v alfabetickej poriadku).

Prácu doporučujem k obhajobe a navrhujem známku medzi 2 a 3.

Vypracovala:

Mgr. R. Šafaříková, Ph.D